

Република България
ИКОНОМИЧЕСКИ
И СОЦИАЛЕН СЪВЕТ

РЕЗОЛЮЦИЯ

ПО

**“Съобщение на Комисията – Годишен обзор на растежа
за 2014 г.”**

(разработена по собствена инициатива)

София, 2014 г.

В Плана за дейността на Икономическия и социален съвет за 2014 г. е заложено разработване на резолюция по

“Съобщение на Комисията – Годишен обзор на растежа за 2014 г.”

Председателят на ИСС – проф. Лалко Дулевски, внесе за обсъждане от Пленарната сесия приетия от Председателския съвет проект на резолюция.

На свое заседание от 27.03.2014 г. Пленарната сесия прие резолюцията.

1. ОБЩИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ

- 1.1. Икономическият и социален съвет (ИСС) приветства Европейската комисия (ЕК) за представения Годишен обзор на растежа (ГОР) за 2014 г. и доклада за механизма за предупреждение (ДМП). ИСС споделя основното послание на ЕК, че най-голямото предизвикателство пред икономиката на Европейския съюз (ЕС) е „как да бъде продължено възстановяването, което се отчита към момента, как през 2014 г. да се постигне устойчив, интелигентен и приобщаващ растеж и конкурентоспособност, водеща до създаването на нови работни места”.
- 1.2. ИСС с удовлетворение констатира, че в придружаващия ГОР работен документ Европейската комисия обръща по-голямо внимание на изпълнението на специфичните препоръки от държавите членки, като прави междинен преглед на постигнатия напредък и прилагането на специфичните за държави препоръки (СДП) в отделните страни членки и в Еврозоната като цяло. С този предварителен технически анализ ЕК отчита напредъка по ключовите реформи, предприети през последните три години, след стартирането на процеса на Европейския семестър. Препоръка в тази посока ИСС изрази в приета през 2013 г. резолюция по ГОР 2013 г.
- 1.3. ИСС подкрепя подхода на ЕК за осигуряване на непрекъснатост на основните приоритети в четвъртия Европейски семестър, базиран на приоритетите на Годишния обзор на растежа за 2014 г. и Стратегия “Европа 2020”. Същевременно ИСС настоява в предложенията за специфични за всяка държава препоръки ЕК да акцентира върху въпросите с най-голямо пряко въздействие върху растежа и работните места в ЕС и на национално равнище.
- 1.4. Най-съществени за излизане от кризата, наред с фискалната консолидация, остават политиките в подкрепа на заетостта и тези, насърчаващи иновациите и растежа на производителността. Според ИСС анализът за истинските причини за допълнителното влошаване на ситуацията на европейските трудови пазари не е достатъчно задълбочен. Настоящата ситуация на пазара на труда е следствие най-вече от липсата на растеж и недостатъчното прилагане на поети на равнище ЕС ангажименти за структурни реформи на пазара на труда и системите за образование и обучение. ИСС призовава ЕК специфичните за всяка държава препоръки да бъдат по-конкретни и същевременно да изисква от страните членки по-ефективното им изпълнение.
- 1.5. ИСС отбелязва, че като цяло ГОР за 2014 г. не е достатъчно подробен и незначително се различава от обзора за 2013 г. В тази връзка ИСС отново обръща внимание, че липсват нови предложения за политики, които чрез бюджета на ЕС да стимулират растежа и създаването на работни места, за да бъдат постигнати целите на Стратегия „Европа 2020“.
- 1.6. ИСС изразява съжаление, че ЕК не предоставя данни относно изпълнението на Пакта за растеж и работни места, договорен през юни 2012 г. Според ИСС липсата на

амбициозни реформи за повишаване на конкурентоспособността на европейските икономики, както и за гарантиране на финансовата устойчивост на системите за социална сигурност и здравеопазване е предпоставка за нарастване на финансовата тежест пред следващите поколения.

- 1.7. ИСС приветства осъщественото за първи път разглеждане на проектите за бюджетни планове на държавите - членки на Евророната, и оценката им в края на годината от страна на ЕК, което спомага за подобряване на многостранния надзор и мониторинг на бюджетната ситуация в отделните страни.
- 1.8. ИСС изразява загриженост относно констатираната липса на напредък при намаляването на прекомерните равнища на частната задлъжнялост, която представлява не само проблем за финансовата стабилност, но също така ограничава и потенциала за растеж на ЕС. Същевременно констатираните изключително ниски лихвени проценти при доходността в Евророната предизвикват загриженост по отношение на частните спестявания и стабилността на пенсионното осигуряване на европейските граждани.
- 1.9. Европейският семестър, включително специфичните за всяка страна препоръки, програмите за стабилност и конвергенция и процедурата по макроикономическите дисбаланси не предлагат необходимите механизми за координация в областта на фискалната политика, структурните реформи на пазарите на труда и заплатите. Въпреки че Европейският семестър трябва да подкрепи държавите членки при изпълнението на техните ангажименти по Стратегията „Европа 2020“, включително целите за по-висока заетост и намаляване на бедността, част от тези цели стават все по-трудно постижими. Затова според ИСС при по-нататъшното развитие на икономическото управление в ЕС много повече трябва да бъдат отчетени и укрепвани неговите социални аспекти.
- 1.14. ИСС приветства усилията на ЕК за по-добро адресиране на социалните последици от кризата, по-специално предложението за нова таблица на индикаторите за заетост и социалните индикатори, представени в съобщението относно Икономическия и паричен съюз¹. Същевременно ИСС препоръчва таблицата със социалните показатели да бъде интегрирана в единна рамка за надзор, която да поставя на равни начала икономическите и социалните измерения, наред с референтните стойности за дълговете и дефицитите.
- 1.15. ИСС подкрепя препоръката на ЕК „националните програми за реформи (НПР) и програмите за сигурност и конвергенция (ПСК) да бъдат обсъдени с националните парламенти и всички заинтересовани страни, по-специално социалните партньори и участниците на поднационално равнище“². В тази връзка ИСС подчертава, че

---

¹ Съобщение на ЕК до Европейския парламент и Съвета „УКРЕПВАНЕ НА СОЦИАЛНОТО ИЗМЕРЕНИЕ НА ИКОНОМИЧЕСКИЯ И ПАРИЧЕН СЪЮЗ“ COM (2013) 690 FINAL

² Съобщение на Комисията. Годишен обзор на растежа за 2014 г. COM(2013) 800 final, с. 7.

социалните партньори и гражданското общество, вкл. икономическите и социални съвети, могат да окажат значителна подкрепа чрез експертен потенциал за подпомагане процесите на консултиране и изготвяне на документи от стратегическо национално значение.

- 1.16. Според ИСС при формирането и реализацията на активните политиките на пазара на труда трябва по-активно да бъдат включени всички заинтересовани страни, а не да се изпълняват предимно от съответните публични институции на държавите членки.
- 1.17. Със загриженост ИСС отбелязва констатациите на Европейската комисия, свързани с разминаването между професионалните и образователните стандарти, което води и до разминаване между нуждите и изискванията на пазара на труда и професионалната пригодност на завършващите образование. Реформите на пазара на труда и образователните системи на национално ниво са и трябва да продължат да бъдат основните средства за подобряване на производителността на труда, създаването на работни места и по-доброто съответствие между работни места и придобити умения. В тази връзка ИСС счита, че в контекста на ГОР ЕК може да предостави анализ за резултатите от извършените реформи на трудовите пазари на национално ниво през последната година.
- 1.18. ИСС отново подчертава, че от особено значение за растежа в Европейския съюз е завършването на процеса на изграждане на Единния пазар. ИСС счита, че ЕК трябва да положи повече усилия в тази посока, по-специално по отношение на бързото приемане на оставащото законодателство в рамките на актовете за единния пазар I и II и бързото прилагане на съдържащите се в тях мерки, както и за постигане на споразумение по последните две оставащи законодателни предложения в рамките на Акта за единния пазар I („командироване на работници“ и „електронна идентификация“).
- 1.19. ИСС подкрепя позицията, че „липсата на добре функциониращ вътрешен пазар на труда и на устойчив подход към имиграцията възпрепятства растежа в ЕС, като подчертава макроикономическите предимства за държавите членки да модернизират своите пазари на труда”³. Според ИСС ЕК и отделните държави членки трябва да разгледат възможността „за специфични мерки за укрепването на успешен общ пазар на труда, основан на свободното движение на работници, ефективни равнопоставени условия на конкуренция и принципа на нарастващо социално сближаване, както и модерна, подходяща и приобщаваща имиграционна политика както на национално, така и на европейско равнище”⁴.

---

³ Доклад на ЕП относно Европейски семестър за координация на икономическите политики: Годишен обзор на растежа за 2014 г. (2013/2157(INI))

⁴ Доклад на ЕП относно Европейски семестър за координация на икономическите политики: Годишен обзор на растежа за 2014 г. (2013/2157(INI))

- 1.20. ИСС подчертава отново своята позиция, че липсата на действащи електронни правителства във всички държави - членки на Европейския съюз, и фрагментирането на онлайн услугите в тях са основно предизвикателство пред развитието на цифровата икономика в Европа и забавят процеса на намаляване на административните тежести пред бизнеса⁵.
- 1.21. ИСС се присъединява към призива на Европейския парламент „да се предприемат по-засилени и по-последователни действия въз основа на всеобхватния план за действие на Комисията с цел засилване на борбата с укриването на данъци”⁶.
- 1.22. ИСС изразява подкрепата си за промяна във финансирането на бюджета на ЕС чрез една нова система на собствени ресурси, която да намали вноските на основата на brutния национален доход и да се предостави възможност на държавите членки да реализират своите цели, в подкрепа на инвестиции в икономическото възстановяване и мерки за реформи, без да застрашават финансирането от ЕС. ИСС счита, че действията на новата група на високо равнище относно собствените ресурси, която следва да доведе до истинска реформа на финансирането на ЕС, са от особено значение за неговото бъдеще.
- 1.23. В рамките на Европейския семестър през 2013 г. ИСС прие актове по конкретни проблеми в основни области, в които продължават да са налице съществени предизвикателства, идентифицирани от ЕК в тазгодишния ГОР, а именно - проблемите на децата, образованието и преждевременното напускане на образователната система; социалната икономика и социалното предприемачество; подкрепата на младите хора и борбата с младежката безработица; насоките в реализирането на единния пазар като предпоставка за устойчив растеж в ЕС; подобряването на бизнес средата в България като условие за повишаване на конкурентоспособността ѝ; Споразумението за партньорство (СП) на България (2014 – 2020 г.) и приоритетите и политиките за усвояване на средствата от фондовете на Европейския съюз в България през периода 2014 - 2020 г.
- 1.24. Отново ИСС изразява подкрепата си за действията на ЕК в посока “повече Европа, а не по-малко Европа” и призовава европейските институции и държавите членки да подкрепят по-голямата интеграция, както и усилията за подпомагане на икономиката и инвестициите, което в момента е единственото възможно решение по отношение на кризата и възвръщане доверието на инвеститорите, предприятията и потребителите.
- 1.25. ИСС приветства установената ясна връзка между тристранната социална среща на високо равнище за растеж и заетост и процеса на Европейския семестър, което осигурява условия за редовен обмен на мнения с лидерите на ЕС по икономически и социални въпроси. Затова ИСС оценява високо инициативата на ЕК тази година да

---

⁵ Резолюция на ИСС по „Акт за единния пазар II – Заедно за нов растеж” - Съобщение на ЕК, COM(2012) 573

⁶ Доклад на ЕП относно Европейски семестър за координация на икономическите политики: Годишен обзор на растежа за 2014 г. (2013/2157(INI))

публикува позицията на европейските социални партньори относно участието им в Европейското икономическо управление.

1.25.1. ИСС подкрепя предложението на социалните партньори, изразено в приетата от тях декларация, при изготвянето на всичките документи в контекста на Европейския семестър - ГОР, Доклад за механизма за предупреждение, СДП и Националните програми за реформи, консултациите със социалните партньори да залегнат както на национално, така и на европейско ниво.

1.25.2. ИСС препоръчва също националните социални партньори да бъдат включени в процедурата по макроикономическите дисбаланси, както и при по-задълбочените прегледи по страни, като позициите им бъдат отчетени и изложени в рамките на Годишния обзор на растежа, Националните програми за реформи и специфичните за всяка страна препоръки.

2. ВЪВЕДЕНИЕ И ОБЩ КОНТЕКСТ

2.1. Приемането на ГОР 2014 г. отбелязва началото на четвъртия Европейски семестър за координация на икономическата политика в момент, когато отново се наблюдава растеж и държавите членки бележат напредък в отстраняването на дисбалансите, възникнали при кризата. Европейската комисия запазва своята балансирана стратегия за растеж и работни места, като през 2014 г. ще продължи да насочва вниманието си към петте основни приоритета: постигане на диференцирана бюджетна консолидация, с която се насърчава растежът; възстановяване на банковото кредитиране на икономиката; насърчаване на днешния и бъдещия растеж и конкурентоспособност; борба с безработицата и социалните последици от кризата; модернизиране на публичната администрация.

2.2. Европейският семестър за 2014 г. ще бъде първият, който ще съвпадне с оценката на ЕК за изпълнението на специфичните за всяка държава препоръки като част от новия процес във връзка с втория пакет за икономическо управление. ИСС се присъединява към изразената от ЕК препоръка за задълбочаване на този процес, който трябва да доведе до засилване на чувството на национална ангажираност към специфичните за държавите препоръки, до по-голяма ангажираност на националните парламенти, социалните партньори и гражданите, за да се гарантират разбирането и възприемането на най-важните реформи.

2.3. Предвид приемането в края на 2013 г. на новата многогодишна финансова рамка 2014-2020 г., настоящият семестър 2014 г. ще бъде първият, през който следва да се прилагат макроикономическите условия за предоставяне на средства от структурните и инвестиционните фондове на ЕС. Новият подход на общата стратегическа рамка, който се прилага чрез споразумения за партньорство между Европейската комисия и държавите членки, има за цел по-конкретно насочване, опростяване и постигане на синергии на политиките.

2.4. В съответствие с публикуваното наскоро Съобщение на ЕК⁷, в тазгодишния Доклад за механизма за предупреждение⁸ за пръв път се включва набор от социални показатели, които са полезни за тълкуването на таблицата, като по-подробен анализ ще бъде извършен в предстоящите задълбочени прегледи по държави. ИСС подкрепя позицията на ЕИСК социалните показатели „да бъдат интегрирани в единна рамка за надзор, която поставя на равни начала икономическите и социалните измерения, наред с референтните стойности за дълговете и дефицитите. Трябва да съществуват измерими цели за заетост и социални резултати, да се приложат подобни механизми за приспособяване и солидарност, за да се коригират социалните неравенства и да се насърчават социалните инвестиции, които биха създали работни места, биха намалили бедността и подпомогнали борбата срещу социалното изключване”⁹.

2.5. ИСС оценява наскоро приетите от ЕК документи - Съобщение на Комисията до ЕП и Съвета „Укрепване на социалното измерение на Икономическия и паричен съюз” от 02.10.2013 г., Съобщение относно оценката на достъпа до регулирани професии от 02.10.2013 г. и Съобщение на Комисията „Социални инвестиции за растеж и сближаване, включително изпълнение на Европейския социален фонд за периода 2014-2020 г.”, като важна стъпка на развитие на инструментариума за изпълнение на целите на Стратегия „Европа 2020”.

2.6. ИСС обръща внимание, че графикът на Европейския семестър включва широк набор от инструменти: Пакт за стабилност и растеж, Договор за стабилност, координация и управление (ДСКУ), пакет от шест акта, пакет от два акта и др. Същевременно различните инструменти за анализ и координация на икономическите политики представляват сложен механизъм, с който за съжаление могат да работят съвсем малък брой европейски и национални експерти. В тази връзка ИСС подкрепя позицията, че при оценката на новото икономическо управление на Европейския съюз е целесъобразно да се пристъпи към опростяване на тези процесите.

3. ГОДИШНИЯТ ОБЗОР НА РАСТЕЖА И СОЦИАЛНИТЕ ПОСЛЕДСТВИЯ ОТ КРИЗАТА

3.1. В своя анализ от 2011 г. – „Предизвикателствата пред трудовите пазари в контекста на Стратегия „Европа 2020“, ИСС предупреди, че провежданата от ЕС политика, фокусирана върху „макроикономическата стабилизация чрез строги фискални рестрикции ... в много малка степен подкрепя основната идея на Стратегия „Европа 2020“¹⁰ за растеж чрез заетост“. Две години по-късно, в Годишния обзор на растежа

---

⁷ Съобщение на ЕК до Европейския парламент и Съвета „УКРЕПВАНЕ НА СОЦИАЛНОТО ИЗМЕРЕНИЕ НА ИКОНОМИЧЕСКИЯ И ПАРИЧЕН СЪЮЗ” СОМ (2013) 690 FINAL

⁸ Доклад на Комисията „Доклад за механизма за предупреждение 2014 г.” СОМ(2013) 790 final

⁹ ЕИСК - EUR/006 – EESC-2013-07466-00-00-AC-TRA

¹⁰ Становище на ИСС: „Предизвикателствата пред трудовите пазари в контекста на Стратегия „Европа 2020“

за 2014 г., именно създаването на заетост и намаляването на безработицата са изведени като основни предизвикателства пред ЕС.

- 3.1.1. Европа плаща твърде висока цена за строгите икономии: над 26 милиона души са безработни, продължават да се увеличават младежката и дългосрочната безработица, един милион работни места са изгубени в Евроната през последните шест месеца, бедността нараства, а разликите между държавите членки и социално-икономическите групи се задълбочават.
- 3.1.2. „Наблюдава се намаляване на заетостта и влошаване социалното положение на гражданите в Европейския съюз”¹¹. По време на кризата са се увеличили несигурните работни места, докато стандартната заетост (постоянна и на пълно работно време) е намаляла. От една страна, продължава да расте броят на работниците, принудени да се трудят на временна или почасова работа, а, от друга, много от зетите получават заплати, които не са достатъчни, за да им осигурят нормален стандарт на живот. Същевременно социалната и трудовата картина в ЕС се характеризират с големи различия между отделните държави членки, като младите хора, мигрантите и нискоквалифицираните са особено тежко засегнати. Според ИСС съществува опасност тези тенденции да се запазят през 2014 г. и след това.
- 3.1.3. Цикличната безработица в ЕС, която беше породена от кризата, всъщност очерта далеч по-дълбоките проблеми на трудовите пазари в редица страни членки. Ясно се открийха несъответствията в качествата на търсената и на предлаганата работна сила, като дори новосъздадените работни места (например в сектора на информационните и комуникационните технологии) остават незаети за продължителни периоди.
- 3.1.4. Статистическите данни сочат, че в редица държави - членки на ЕС, се наблюдават признаци на структурна (технологична) безработица, като особено осезаеми са те в т.нар. „нереформирани” пазари на труда. Пример за такива признаци са увеличаването на дългосрочната и на младежката безработица. Докато първото явление се свързва с морално остарели или с липсващи базови знания, умения и квалификация, то второто явление - младежката безработица, е свързано и с неадекватни образователни инициативи. Поради това тенденциите на увеличаване на безработицата сред младежите не могат да бъдат обяснявани само с липсата на трудов опит и с икономическата конюнктура, тъй като причините са по-сложни и комплексни.

---

¹¹ EU Employment and Social Situation. Quarterly Review, October 2013.

- 3.1.5. ИСС със загриженост отбелязва факта, че в не малка част от държавите членки субсидираната заетост не успява да създаде устойчива и дългосрочна заетост и да намалява ефективно безработицата. От ключово значение са проследяването и контролът при разходването на средствата от европейските фондове за субсидирана заетост, за да не се допуска нерационално и неефективно използване на тези средства.
- 3.1.6. Всеобхватният приоритет в областта на политиката по заетостта е и продължава да бъде борбата с безработицата, по-специално намаляването на дългосрочната безработица и на безработицата сред младите хора, което е сигнал за структурни слабости на пазарите на труда. ИСС счита, че могат да се предприемат мерки за облекчаване на административните изисквания за наемане на работници, вкл. от други държави членки. Подобни мерки ще улеснят достъпа до пазара на труда за много студенти и младежи мигранти.
- 3.1.7. ИСС подкрепя новоприетата инициатива за използване на информационна таблица в рамките на Съвместния доклад за заетостта. За момента обаче не се забелязва ясна индикация за включване на резултатите и изводите от таблицата в коригиращи мерки.
- 3.2. Проблемът с младежката безработица (15-24) в ЕС е особено сериозен. Констатацията в проекта на Съвместен доклад за заетостта, че младежката безработица „остава стабилна”, говори за слабия успех на усилията за нейното намаляване. В отделна резолюция¹² ИСС сподели препоръките и очакванията си относно инициативата „Гаранция за младежта”, като подчертава, че е необходим адекватен план за изпълнението на предвидените дейности и мерки.
- 3.2.1. Като основен приоритет на „Гаранция за младежта” се извежда най-вече „активирането” на т.нар. младежи от групата ННН (NEET) - неработещи, неучещи и необучаващи се. В работен документ на ЕК (придружаващ предложението за приемане на „Гаранция за младежта”) се отбелязва, че разходите за успешното въвеждане на „Гаранцията” ще са по-големи в държавите членки, в които коефициентът NEET е по-висок. В тази връзка ИСС счита, че би било логично разпределянето на средствата за политики и мерки по инициативата да бъде пропорционално или по друг начин обвързано с мащабите на това явление в национален план.
- 3.2.2. Във връзка с изготвянето и прилагането на националните планове за прилагане на „Гаранция за младежта” ИСС препоръчва фокусът да не е предимно върху субсидираната заетост, а същевременно да се постави по-сериозен акцент върху мерки като консултиране и кариерно ориентиране.

---

¹² Резолюция на ИСС: „Действия в подкрепа на младите хора и борбата с младежката безработица в България“, 2013г.

3.2.3. ИСС отбелязва, че съществува определена разлика в обхвата на коефициента на заетост при младежите (15-24) и останалите възрастни групи. При първите основата е значително по-тясна, тъй като много от младежите са все още в системата за образование и обучение. ИСС приветства предложението на Eurostat младежката безработица да бъде анализирана и чрез т.нар. „съотношение на младежката безработица” (Youth Unemployment Ratio). Разликата в изчислението е, че основата не се ограничава само в рамките на активната работна сила, а обхваща и останалите индивиди във възрастовата група. При такова измерване могат да се правят и по-коректни сравнения между държавите.

3.2.4. ИСС призовава за повече гласност и признание на постиженията на организациите, инициативите и проектите с качествени резултати по отношение на мерките за борба с младежката безработица, за превенция и обратна интеграция на отпаднали младежи, за активиране на младите хора от групата NEET и т.н. Популяризирането на добрите практики и примери, постигнати на регионално, национално и европейско равнище, могат да окажат благоприятно влияние както за настоящите участници в младежки инициативи, така и за привличането на бъдещи такива.

3.3. Според Организацията за икономическо развитие и сътрудничество (ОИСР) 20% от работната ръка на ЕС все още изпитва сериозен недостиг на умения, сред които слаба грамотност и ниски математически умения. Това поражда редица затруднения и несъответствия на пазара на труда и е една от предпоставките за големия брой незаети работни места в ЕС¹³. На фона на тези тенденции ИСС подчертава важната роля на инвестициите в модернизирани системи за образование и обучение, включително в обучението през целият живот.

3.3.1. За да бъде образованието по-качествено, е необходимо да се подобри връзката между пазара на труда и образователната система. ИСС констатира със загриженост, че въпреки високите равнища на безработица, има данни за недостиг на определена работна сила на пазара на труда и несъответствие между търсените и предлаганите специалисти.

3.3.2. Образователните системи трябва да осигурят ефективно и съвременно образование с перспектива за целия живот, като се стимулира индивидуалният потенциал. Младите хора трябва да бъдат подготвени за навлизането на пазара на труда, за да се адаптират към променящите се професионални изисквания. Според ИСС възможност за по-добър преход може да се постигне с нарастване както на броя, така и на качеството на предлаганите стажове.

3.3.3. Обезпокояващ е фактът, че бюджетите за образование в някои държави членки все още не достигат абсолютните размери от периода преди

---

¹³ Според ЕК понастоящем в ЕС има около 1,9 милиона незаети работни места.

кризата (2008 г.)¹⁴. ИСС отбелязва, че трябва да бъде подобрена ефективността на разходите за образование, като фокусът бъде насочен приоритетно към засиленото внедряване на нови технологии в рамките на образователните процеси.

3.4. В контекста на анализа, включен в проекта на Съвместен доклад за заетостта¹⁵, ИСС счита, че повишаването на икономическата активност е един от най-добрите начини за преодоляване на дисбалансите, породени от застаряването на населението в Европа. Същевременно осигуряването на устойчиво равнище на заетите, които допринасят за финансирането на осигурителните системи, е един от най-разумните начини за компенсиране на негативните демографски тенденции и коефициента на възрастова зависимост.

3.4.1. По отношение на адекватността и устойчивостта на социалните системи ИСС отново подчертава необходимостта от пенсионни реформи с оглед обвързването на пенсионната възраст със средната продължителност на живота.

3.4.2. ИСС се присъединява към призива на Европейския парламент „ЕК и държавите членки да вземат предвид свързаните с въпросите на пола цели в националните програми за заетост, като обърнат специално внимание на жените, грижещи се за възрастни несамостоятелни лица, самотните майки и на жените с деца с увреждания”¹⁶.

3.4.3. ИСС изразява загриженост от факта, че много от специфичните препоръки през 2013 г., вкл. по въпросите на пенсионните реформи, съвместяването на трудовия и семейния живот, насърчаването на МСП и др., вече са били отправени през 2012 г., което е признак за липса на консенсус и политическа воля за прилагане на препоръките в някои държави членки.

3.4.4. Според ИСС, фокусирайки се главно върху националната ангажираност, Европейската комисия не обръща достатъчно внимание върху реалното участие на социалните партньори и гражданското общество в изготвянето на насоките и в прилагането на политиките. Надеждността и социалната приемливост на реформите зависят от тясното сътрудничество и консултациите със социалните партньори – залог за успеха на тяхното изпълнение.

---

¹⁴ European Commission. Education and Training Monitor 2013, с. 13.

¹⁵ Проект на Съвместен доклад за заетостта, придружаващ Съобщението на Комисията относно Годишния обзор на растежа за 2014 г. COM(2013) 801 final.

¹⁶ Доклад на ЕП относно Европейски семестър за координация на икономическите политики: Годишен обзор на растежа за 2014 г. (2013/2157(INI)).

3.5. ИСС обръща сериозно внимание на данните за увеличаващата се бедност и социална поляризация в рамките на ЕС, изнесени в проекта на Съвместен доклад за заетостта¹⁷, по-конкретно на факта, че „процентът на изложените на риск от бедност е нараснал значително, като разликите между отделните държави членки също се засилват”. Оказва се, че за конвергенция може да се говори все по-малко, а Европейският съюз така и не намира единен отговор за проблемите с бедността. ИСС изразява тревогата си, че през 2013 г. за спасяване на банки ЕС отдели десетки милиарди, докато за констатираните различия в стандарта на живот и в риска от бедност сред най-потърпевшите от кризата граждани на ЕС не е поет единен ангажимент на ниво общност.

- 3.5.1. Социалното напрежение във и между държавите членки, което се поражда от тази поляризация, може да доведе до необратими дегенеративни процеси, застрашаващи съществуването на ЕС-28 в актуалния му формат.
- 3.5.2. ИСС подчертава, че структурната безработица и увеличаващата се бедност могат да се определят като основни предизвикателства и пред обособяването на вътрешния пазар (вътрешното търсене) като основен генератор на растежа в ЕС. Ако във възможно най-кратък срок тези предизвикателства не бъдат преодолени, то поляризацията на обществото ще се задълбочи в още по-голяма степен, а Европейският съюз ще се превърне не само в „Съюз на две скорости”, а и в общност на (много) бедни и (много) богати.
- 3.5.3. Интересен обект на анализ е т.нар. „социален дъмпинг”, който се свързва най-вече с работници от държавите членки от „периферията” на ЕС, полагащи евтин, често незаконен или дори принудителен труд в по-развити държави на ЕС. Социалният дъмпинг има определени причини за проявлението си, както и последствия за „чуждите” и за местните участници на пазара на труда. Внимание заслужават и условията на труд и социална закрила за гражданите, работещи в друга държава членка. Те често биват поставени в неравностойно (неравноправно) положение по отношение на заплащане на труда, условия на труд и безопасност и др.
- 3.5.4. ИСС определя „социалния дъмпинг” като една от причините за изострянето на социалното напрежение по отношение на гражданите от различни държави членки, както и за набиращите подкрепа националистически движения.
- 3.5.5. Според ИСС в рамките на анализите на социалната среда в ЕС сериозно внимание заслужават увеличаващите се прояви на популизъм, краен

---

¹⁷ Проект на Съвместен доклад за заетостта, придружаващ Съобщението на Комисията относно Годишния обзор на растежа за 2014 г. COM(2013) 801 final.

национализъм и ксенофобия, които се наблюдават все по-често в редица държави членки. Зачестяват проявите на възпрепятстване на правото на свободно движение в рамките на ЕС, както и проявите на злоупотреба с това право.

3.5.6. ИСС разглежда тези обстоятелства като причина за отстъпването от „европейската идея”, поради което малкият, бедният човек, не се чувства част от европейското семейство. Дори напротив, той обвинява ЕС за някои от проблемите си и за липсата на решения на други. ИСС счита, че в рамките на Европейската година на гражданите (2013) бяха постигнати положителни резултати в това отношение, като успешно бяха осъществени разяснителни, образователни и популяризиращи кампании за ползите от членството в ЕС и ролята на гражданите в него.

4. НЕОБХОДИМА Е ПО-СИЛНА ПОДКРЕПА ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ЗАЕТОСТТА И РАСТЕЖА

4.1. Общият приоритет на ЕС е и продължава да бъде повишаването на неговата конкурентоспособност в световен мащаб. Фискалната консолидация, структурните реформи, насърчаващи растежа, и мерките на пазара на труда, насочени към възстановяване и създаване на работни места, продължават да бъдат от решаващо значение навсякъде в Европа.

4.2. ИСС счита, че трябва да се стимулира нововъзникващият растеж с мерки в полза на конкурентоспособността. Реформите на пазарите на труда и на системите на образование и обучение на национално ниво трябва да станат основно средство за постигане на по-добро съответствие между предлаганите работни места и уменията на хората, търсещи работа, и повишаването на производителността на труда.

4.3. ИСС споделя позицията на ЕК, че за да се стимулира разкриването на работни места, е необходимо да се предприемат действия за намаляване на данъчната тежест върху труда, и то най-вече при ниско платените и младите работещи.

4.3.1. За да бъдат ефективни мерките по ограничаване и намаляване на безработицата, ЕС трябва да насочи усилията си към намаляване на бремето върху частния бизнес. Необходимо е държавите членки да намалят административната тежест при процеса на субсидиране на работодателите за наемане на младежи и стажанти, с което ще се постигне желаният устойчив положителен ефект върху заетостта.

4.3.2. В прилагането на активните младежки политики публичните служби трябва да участват не толкова като „работодател“ на младежите, а като посредник и медиатор във взаимоотношенията между безработните

млади хора, обучаващите институции и работодателите в реалната икономика.

4.3.3. В тази връзка ИСС подчертава, че провежданите данъчните реформи трябва да насърчават заетостта; да спомагат и подкрепят самостоятелната заетост и стартирането на бизнес; да подобряват нормативната рамка за правене на бизнес и улесняват достъпа на малките и средните предприятия (МСП) до финансиране и до участие в обществени поръчки; да преобразуват неформалната заетост и недеклаирания труд в редовна заетост.

4.4. ИСС с безпокойство констатира тенденциите към нарастващи различия в развитието между държавите членки и особено в резултатите, свързани със заетостта, безработицата и несигурността. ЕС трябва да работи за предотвратяване на нарастващото икономическо и социално разделение не само в Евророната, но и в Единния пазар. ИСС се присъединява към призива на ЕИСК за рамкова директива, насочена към борбата с бедността чрез улесняване на приобщаването към пазара на труда.

4.5. Намалването на разликата в равнището на безработица в държавите членки зависи главно от приемането и изпълнението на структурните реформи на национално равнище, които ще дадат тласък на конкурентоспособността, растежа и увеличаването на работните места.

4.6. Сред всички инициативи за насърчаване на заетостта по-специално внимание трябва да се обърне на стимулиране създаването на зелени и бели работни места, тъй като тези категории предприятия са доказали своя потенциал за заетост. В тази връзка ИСС приветства по-нататъшните действия в подкрепа на рамковите условия за реализиране на пълния потенциал за растеж в тези сектори.

4.7. Равнището на трансгранична мобилност на работна ръка в рамките на ЕС все още е ниско. Едва 2,6 % от населението на ЕС живее в държава членка, различна от държавата на произход¹⁸. Причините за това са както от културно и социално естество, така и от неадекватната подкрепа на мобилността в рамките на ЕС.

4.7.1. ИСС подкрепя ЕК за предприетите мерки за признаване на професионалните квалификации и обща за ЕС система за координиране на социалноосигурителните обезщетения, която гарантира, че при желание да работят или живеят зад граница мобилните работници не губят придобитите си социални права.

4.7.2. ИСС счита, че е особено важно ЕК да продължи работа по въпросите, свързани с регулираните професии¹⁹. Според ИСС създаването на единни

---

¹⁸ СЪОБЩЕНИЕ НА ЕК “Укрепване на социалното измерение на икономическия и паричен съюз”, COM(2013) 690 final.

¹⁹ СЪОБЩЕНИЕ НА ЕК относно оценката на достъпа до регулирани професии, 2.10.2013 г.

регулирани професии във всички държави - членки на ЕС, би повишило равнището на трансграничната мобилност.

- 4.8. ИСС отбелязва постигнатия известен напредък в оздравяването на финансовия сектор, а от средата на 2012 г. и значителното спадане на напрежението на финансовите пазари. Усилията на ЕС за изграждане на банков съюз ще подобрят способността на банките да управляват рисковете в бъдеще. Въпреки това в краткосрочен план ИСС счита, че трябва да се направи още много, за да се понижи високото равнище на частния дълг (например чрез въвеждане или усъвършенстване на режимите по несъстоятелност на дружествата и физическите лица), да се подготвят банките за новите капиталови изисквания и стрес тестове и да се улесни достъпът на дружествата до финансиране.
- 4.9. ИСС подчертава важната роля на предприемачеството и създаването на предприятия, по-специално на МСП, в процеса на възстановяване от кризата. Въпреки това ЕС изостава по отношение на предприемаческата нагласа - едва 11 % от европейците са предприемачи²⁰.
- 4.10. ИСС акцентира на необходимостта да се стимулира възникването на нови предприемачески бизнеси и прилагането на иновационни бизнес идеи, които биха довели до създаването на нови работни места. За постигането на тези цели е необходим широк набор от действия на национално и европейско равнище.
- 4.11. Статистиката отчита наличието на значителни разлики по отношение на помощта за предприемачите в различните страни от ЕС. В тази връзка ИСС счита, че обменът на добри практики и координирането на усилията може да се окажат по-ефективни, отколкото самостоятелните мерки на отделните държави членки.
- 4.12. В ГОР за 2014 г. ЕК отбелязва явните признаци на подобрене на условията за финансиране, отчетени през миналата година, както и сравнително спокойните финансовите пазари. Въпреки това все още съществуват рискове и кредитните условия за предприятията са далеч от нормализирането.
- 4.13. Според проучване на Европейската централна банка (ЕЦБ) относно достъпа на МСП до финансиране - 85 % от германските МСП, които са поискали кредит през втората половина на 2012 г., са го получили в пълния му размер, докато средната стойност за страните от Южна Европа е била малко над 40 %, а в Гърция само 25 %. Тези разлики в достъпа до кредит обаче едва ли могат да се обяснят само с разликите в икономическите условия.
- 4.14. ИСС оценява като положителни приетите конкретни мерки на равнище ЕС да бъде улеснен достъпът на МСП до финансиране. Очакваният резултат е - с подкрепата на Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ), наличното

---

²⁰ Съобщение на ЕК относно "План за подкрепа на европейските предприемачи", 2013 г.

финансиране за МСП чрез финансови инструменти да се удвои средно за периода 2014-2020 г. спрямо предходния програмен период, с което ще се помогне на държави, в които условията за финансиране остават тежки. От особено значение са действията на ЕК и Европейска инвестиционна банка (ЕИБ) по разширяването на съвместните финансови инструменти за споделяне на риска с цел привличане на финансови средства от частния сектор и на инвестиции от капиталовия пазар в МСП, които трябва да започнат да функционират от началото на 2014 г.

- 4.15. В ГОР 2014 г. се отчита намаляване на прекомерната задлъжнялост на предприятията и домакинствата и преориентиране към по-продуктивни сектори на икономиката, като двигател на растежа вече е вътрешното, а не външното търсене. Според ИСС е изключително важно, че възстановяването в Европа не показва връщане към статуквото, а е ориентирано към намирането на нови източници на растеж, към конкурентоспособност за европейската икономика в дългосрочен план, с икономически дейности с висока производителност и интензивно използване на знания.
- 4.16. Трябва да се подчертае фактът, че Европа изостава в инфраструктурно отношение поради съкращения в публичните бюджети, но и поради липсата на ясна европейска промишлена, транспортна и енергийна политика. Необходими са действия за повишаване на инвестициите в мрежовите индустрии, за да не загуби ЕС конкурентоспособността си спрямо другите региони както по отношение на по-ниския ръст на производителността, така и при създаването на работни места.
- 4.17. Според ИСС подкрепата на реалната икономика във всички сектори, включително традиционните, за създаването на повече работни места трябва да се осъществи с мерки за стимулиране на растежа чрез търсенето в частния сектор и подкрепа за частните инвестиции, свързани с по-зелена икономика, като например инвестиции в областта на енергийната ефективност.
- 4.18. ИСС препоръчва в ГОР, по-конкретно в частта, предназначена за „Справяне с безработицата и социалните последици от кризата” да бъде отредено място и за напредъка и постиженията в сферата на социалната икономика. Именно предприятията на социалната икономика, в т.ч. различните кооперации, останаха стабилни източници на заетост и сигурност дори в разгара на кризата. В тази връзка ИСС отново декларира подкрепата си за инициативата на Европейската комисия да „разработи методология за измерване на социалноикономическите ползи от социалните предприятия“, като отчита важната роля, която те играят за социалното развитие и сближаване.
- 4.19. ИСС още веднъж обръща внимание на вече изразената своя позиция в резолюцията по Акта за единния пазар II, че МСП са гръбнакът на икономиката на Европейския съюз и не би трябвало да бъдат дискриминирани по отношение на достъпа до финансиране, в резултат на стриктните правила за банковите резерви. ИСС препоръчва да се създадат револвиращи инструменти за предоставяне на такива

кредити, които да позволят на МСП да получават лесен достъп до финансиране без прекомерни обезпечения. Гаранциите за тези кредити следва да бъдат предоставяни от националните или европейските ресурси.

4.20. Изключително значение придобива въпросът за създаването на подходяща стимулираща среда, която да съчетава национални мерки с цели европейски фондове и финансови инструменти. ИСС предлага да се предприемат сериозни мерки и действия за предотвратяване на злоупотреби, които могат да доведат до изкривяване на конкурентната среда.

4.21. Прилагането на новите програми на ЕС за научни изследвания и иновации, сред които „Хоризонт 2020“ и Програмата за конкурентоспособност на предприятията и за МСП, ще спомогне за изграждането на публично-частни партньорства в ЕС в областта на научноизследователската и развойната дейност и иновациите (НИРДИ) и за модернизирването на националните системи за научни изследвания и иновации.

5. МЯСТОТО НА ЦЕЛИТЕ НА СТРАТЕГИЯ “ЕВРОПА 2020” В ГОДИШНИЯ ОБЗОР НА РАСТЕЖА

5.1. ИСС е обезпокоен от констатацията на ЕК, че повечето от целите на Стратегия „Европа 2020“ няма да бъдат постигнати дори при най-оптимистичните сценарии. ИСС отново обръща внимание, че в ГОР не се отделя необходимото внимание и не се предвиждат необходимите ресурси за напредъка в постигането на количествените цели на Стратегията. Данните отчитат липса на напредък, даже изоставане в постигането на основни цели (целите по бедността и другите социални цели), което според ИСС очертава необходимостта от провеждането на съгласувани интегрирани стратегии на европейско ниво.

5.2. Европейският семестър не задава ясна посока за координация на политиките в областта на фискалната политика, структурните реформи на пазарите на труда и заплатите. Въпреки че е насочен към подкрепа на държавите членки при изпълнението на техните национални цели в контекста на стратегия „Европа 2020“, това се очертава като все по-непостижимо. ИСС счита, че е налице необходимост от преосмисляне на икономическото управление чрез укрепване на социалната среда в ЕС.

5.3. В ГОР 2012 г. и 2013 г. ЕК правилно определи справянето с последствията от безработицата и социалната криза като ключов приоритет за координация на икономическата политика. Въпреки това в последните две години още 4 милиона европейци са се включили в редиците на безработните, а бедността и социалното изключване продължиха да нарастват. Продължаващото влошаване на заетостта и социалното положение показва, че въпреки правилно дефинираните социални цели, настоящият подход на политиката не е достатъчно ефективен.

- 5.4. Един преглед на данните от Евростат показва, че ЕС все още се намира далеч от постигането на целта за 75% заетост на лицата на възраст 20-64 години, като през 2013 г. отчетената заетост за ЕС-28 е 68,4%. До края на 2014 г. ЕС едва ли ще достигне дори стойностите си на заетост от 2009 г. (69%).
- 5.5. На равнище държави членки ясно могат да се определят тези, които срещат най-сериозни затруднения за доближаване до съответната национална цел по заетостта в контекста на Стратегия „Европа 2020“. През 2013 г. Гърция (с цел 70%), Испания (с цел 74%), България (с цел 76%) и Унгария (с цел 75%) се намират най-далеч от поставените цели – съответно с разлика от 16,8 п.п., 15,4 п.п., 12,5 п.п. и 11,8 п.п. Според данните за 2013 г. единствената държава, която надвишава поставената си национална цел за заетостта, е Германия с коефициент на заетост за възрастовата група 20-64 години 77,1 % при цел 77,0 %. Добро в това отношение е също представянето при Швеция (79,8% при национална цел 80%), Австрия (75,5% при национална цел 77%) и Люксембург (71,1% при национална цел 73%).
- 5.6. ИСС споделя мнението, че Стратегия „Европа 2020“ се нуждае от преосмисляне и анализ на досегашния опит от прилагането. ИСС предлага към ГОР да бъде приложен доклад за напредъка по Стратегия „Европа 2020“. Това е необходимо, за да се подготви средносрочният преглед на Стратегията през 2014 г.
- 5.7. Ако този преглед бъде направен днес, едни от най-тревожните данни ще са тези за напредъка по постигането на целта за намаляване на хората в риск от бедност с 20 млн. Всъщност за „напредък“ трудно може да се говори. Липсата на достатъчно категорични мерки в отговор на кризата и последващият спад в заетостта доведоха до увеличаване на риска от бедност в ЕС. Самото изпълнение на целта на равнище ЕС е трудно за проследяване, предвид различните национални дефиниции за бедност. Въпреки това данните на Евростат за броя на хората в риск от бедност и социално изключване показват, че от 2010 до 2012 г. хората в риск са се увеличили с 6,4 млн. на равнище ЕС (28). Изразен като процент от населението, техният брой е най-висок в България (49,3 %), Румъния (41,7 %) и Латвия (36,2 %).
- 5.8. ИСС приветства усилията на ЕК за повишеното внимание към социалните последици от кризата, по-специално предложението за нова таблица на индикаторите за заетост и социалните индикатори, представени в съобщението относно Икономическия и паричен съюз²¹. Използването на този по-голям набор от показатели създава възможност за по-широко разбиране на тенденциите в социалната област. Същевременно предвидените мерки за засилване на социалното измерение в Евроразоната са доброволни за държавите извън Евроразоната и са съвместими с Единния европейски пазар.

---

²¹ Съобщение на ЕК до Европейския парламент и Съвета „УКРЕПВАНЕ НА СОЦИАЛНОТО ИЗМЕРЕНИЕ НА ИКОНОМИЧЕСКИЯ И ПАРИЧЕН СЪЮЗ“ COM (2013) 690 FINAL.

- 5.9. ИСС счита, че реформите на пазара на труда и на образователните системи на национално ниво трябва да продължат да са в основата на целенасочените инициативи за подобряване производителността на труда, създаването на работни места и по-доброто съответствие между работни места и умения. В тази връзка ИСС счита, че в контекста на ГОР ЕК може да извърши по-подробен анализ на резултатите от националните реформи на трудовите пазари, приложени през последните години.
- 5.10. ИСС подчертава, че е необходимо държавите членки да работят за включване на децата и младите хора в образователните системи и да се съсредоточат върху проблема за преждевременното напускане на училище, като събират информация за основните причини за това явление, с цел прилагане на по-адекватни политики за неговото предотвратяване. По тази тема ИСС разработи по собствена инициатива няколко акта.
- 5.11. Според данните на Евростат целта да бъде намален дялът на преждевременно напусналите образователната система действително може да бъде постигната, ако се вземе предвид напредъкът, който отбелязват държавите членки. За 2013 г. единадесет от тях са постигнали и надвишили поставената си национална цел. Най-добро (спрямо поставените цели) е представянето на Люксембург (дял на напусналите 6,1% при цел 10%). Значителен е прогресът и при Латвия, Швеция и Литва. Двете държави, които все още са далеч от постигането на съответните си национални цели са Малта и Португалия – съответно с дял на напускащите по-висок с 10,8 п.п. и 9,2 п.п. от съответните цели. Промяната на равнище ЕС-28 за периода 2008-2013 г. е с 2,7 п.п., а до постигането на целта, заложена в Стратегията, е необходимо да се постигне намаляване дела на напускащите образователната система с допълнителни 2,0 п.п.
- 5.12. След като през 2011 г. дялът на преждевременно напусналите образователната система в България се доближи на 0,8 п.п. от поставената цел (под 11 %), през 2012 г. този дял отбеляза ново увеличаване до 12,5 %. Дялът на напусналите остана същият и през 2013 г. Въпреки това, ИСС е удовлетворен, че българското правителство прие „Стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013-2020)”²², и счита, че страната има потенциала да постигне и по-амбициозни цели в това отношение.
- 5.13. Бавен е прогресът на ЕС към постигането на втората цел по образованието - поне 40% от 30-34-годишните да са със завършено висше образование. През стартовата 2010 г. средният за Евросъюза процент е бил 33,6%, като до 2013 г. той нараства с 3,3 п.п. В някои държави членки процентът на завършилите висше образование при разглежданата възрастова група надвишава 50% - Ирландия, Литва и Люксембург (където е и най-амбициозната цел в ЕС – постигане на 66%). На другия полюс са държави, при които дялът на висшистите не достига дори 25%. Това са Италия

---

²² През 2013 г. ИСС разработи и специална резолюция по проекта на Стратегията.

(22,4%) и Румъния (22,8%). Като цяло различията между държавите членки са големи както по отношение на актуалния напредък, така и по отношение на поставените цели.

- 5.14. България остава сравнително далеч от своята национална цел (36 % от населението на възраст 30-34 години да е със завършено висше образование). Според данните за 2013 г. стойността по показателя за пръв път е по-висок от този през 2010 г. – съответно 29,4% и 27,7% (за 2010 г.). ИСС посрещна с удовлетворение проекта на „Стратегия за развитие на висшето образование в Република България за периода 2014-2020 г.” и прие становище по темата²³.
- 5.15. Важно е да се отбележи, че за постигането на целите, свързани с образованието в ЕС, и в по-голяма степен тази за ограничаване на преждевременното напускане на училище, от особено значение са възрастовите кохорти, които „влизат и излизат” в/от възрастовия интервал на следените показатели. От броя и образователното равнище на тези кохорти зависи успехът на целите, които ЕС си поставя.
- 5.16. В тази връзка ИСС отбелязва, че напредъкът по целта за образованието (ограничаване на преждевременното напускане на училище и увеличаване дела на висшистите) на Стратегия „Европа 2020”, постигнат в началото на 2013 г., не означава, че автоматично прогресът ще продължи. ИСС счита, че държавите членки трябва да проявят постоянство и последователност в усилията си, като само по този начин ще бъде постигната търсената промяна на национално и европейско равнище.
- 5.17. ИСС изразява загриженост от прогнозата, че е малко вероятно ЕС да постигне своята цел за инвестиране на 3 % от БВП в научноизследователска и развойната дейност (НИРД), като от 2,00 % през 2010 година този показател е достигнал само 2,07 % през 2012 година.
- 5.18. Развитието на зелена икономика изисква първоначална инвестиция, която обикновено има висока цена. За да се подобри инвестиционната среда в това отношение, е необходимо да се работи за устойчива и предвидима законодателна среда. Едно от решенията е пренасочването на осигурителната тежест към „екологични” данъци (върху вредните емисии), което би довело до насърчаване на преструктурирането на бизнеса и пазара на труда. Прилагането на такава мярка обаче може да засегне сериозно конкурентоспособността на националната икономика и да доведе до забавяне на растежа в средносрочен план. ИСС счита, че налагането на подобни мерки следва да бъде адекватно обезпечено с предварителни анализи и обществено обсъждане, за да се избегнат или максимално да се ограничат евентуалните негативни последици.
- 5.19. ИСС подкрепя предложението на ЕК за засилване националното участие на заинтересованите страни в рамките на семейства. В своята резолюция през 2013 г. ИСС призова европейските политици да заложат структурно в различните

---

²³ Становище на ИСС по “Проект на Стратегия за развитие на висшето образование в Република България за периода 2014 – 2020 г.”, февруари 2014 г.

политически механизми на координация по Стратегия „Европа 2020“ консултациите със социалните партньори и общественото участие, а ЕК да гарантира предоставянето на повече демократична легитимност на процеса. В тази връзка ИСС е удовлетворен, че в процеса на многостранен надзор и относно препоръките по страни ЕК очаква коментарите на Европейския парламент, Съвета, Еврогрупата, отделните страни и заинтересованите лица.

5.20. ИСС изразява своето удовлетворение, че европейските политици успяха да приемат новата многогодишна финансова рамка 2014-2020 г. Макар и в редуциран вид, бюджетната рамка за новия програмен период даде старт на Европейските структурни и инвестиционни фондове, в подкрепа на реформите за постигане на целите на Стратегията „Европа 2020“.

(п)

Проф. д-р Лалко Дулевски

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН СЪВЕТ